

Optyka nanostruktur

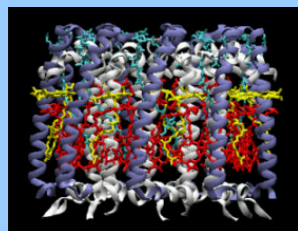
Sebastian Maćkowski

Instytut Fizyki

Uniwersytet Mikołaja Kopernika

Adres poczty elektronicznej: mackowski@fizyka.umk.pl

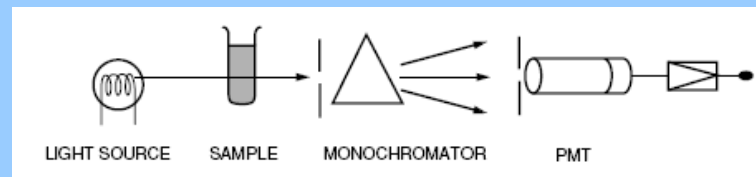
Biuro: 365, telefon: 611-3250

SL 2008/2009

Eksperyment optyczny

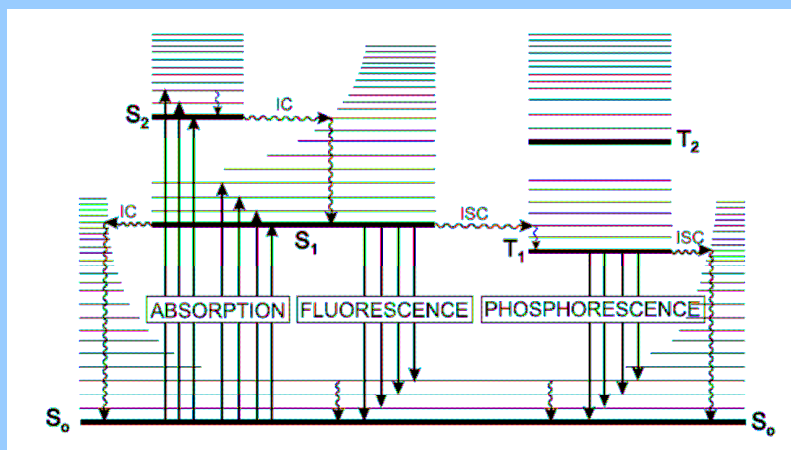

-) roztwór czy ciało stałe, temperatura
-) pomiar dynamiczny lub stacjonarny
-) zakres widmowy pobudzenia i emisji
-) szybkość zachodzących procesów (czy ps czy s)
-) ... (rozdzielczość, natężenie światła, liczba obiektów)

SL 2008/2009

Diagram Jabłońskiego

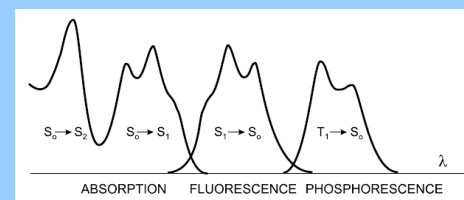
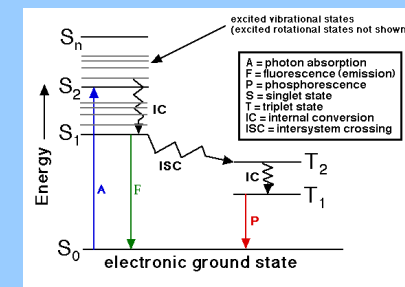

SL 2008/2009

Typowe czasy

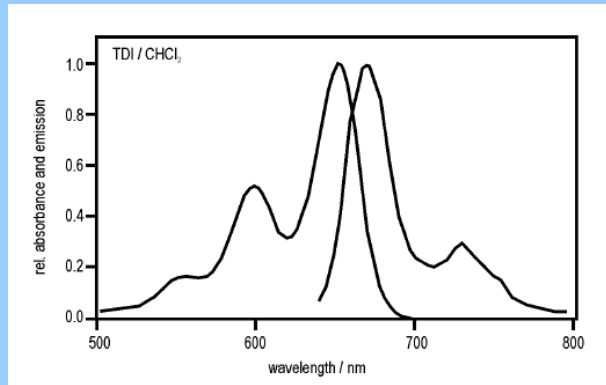
- absorpcja: 10^{-15} s
- relaksacja wibracyjna: $10^{-12} - 10^{-10}$ s
- czas życia w stanie S1: $10^{-10} - 10^{-7}$ s,
- konwersja wewnętrzna: $10^{-11} - 10^{-9}$ s
- konwersja międzysystemowa: $10^{-10} - 10^{-8}$ s
- czas życia stanu T1: $10^{-6} - 1$ s

SL 2008/2009

Typowe widmo fluorescencji

SL 2008/2009

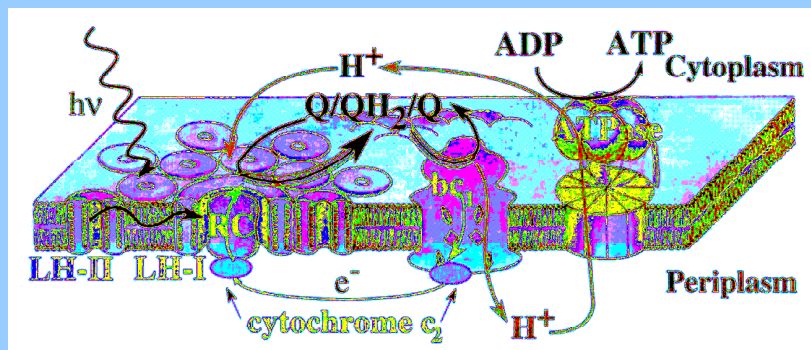
Organizmy fotosyntetyczne

SL 2008/2009

Aparat fotosyntetyczny

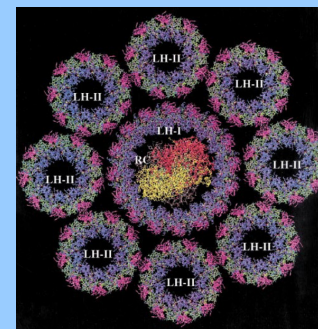

SL 2008/2009

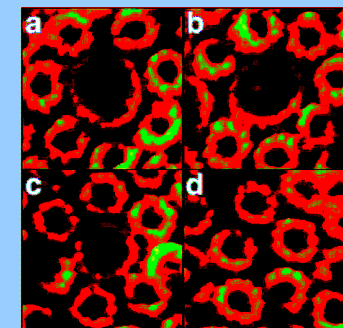
Kompleks LH2

membrana – model

X. Hu, T. Ritz, A. Damjanovic, F. Autenrieth, & K. Schulten (2002) Q. Rev. Biophys. 35, 1–62

membrana – obraz AFM

Scheuring S. & Sturgis J. (2005) Science 309, 484-487

SL 2008/2009

Struktura kompleksu LH2

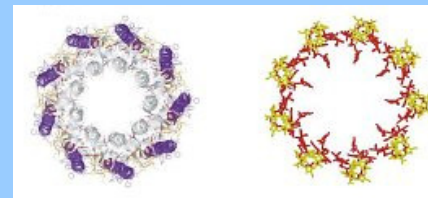
struktura LH2 została określona z dokładnością 2.5 Å przy pomocy krystalografii promieni X (X-ray crystallography)

McDermott, G., Prince, S., Freer, A., Hawthornthwaite-Lawless, A., Papiz, M., Cogdell, R. & Isaacs, N. (1995) Nature **374**, 517-521

SL 2008/2009

Struktura kompleksu LH2

PIĘKNA SYMETRIA

27 molekuł bakteriochlorofilu tworzących dwa pierścienie

B850 – silne oddziaływanie, odległość między najbliższymi sąsiadami ~ 9 Å

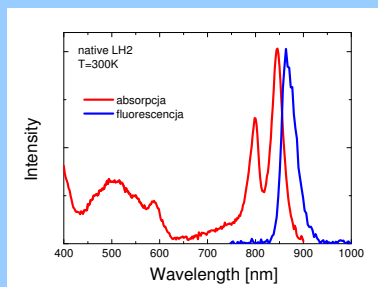
B800 – słabe oddziaływanie, odległość między najbliższymi sąsiadami ~ 21 Å

SL 2008/2009

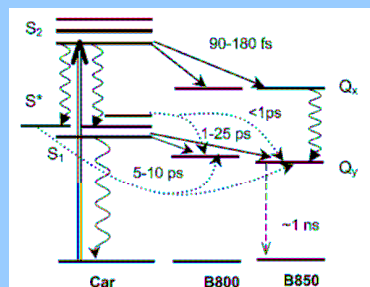

Własności optyczne

absorpcja i emisja

przekaz energii

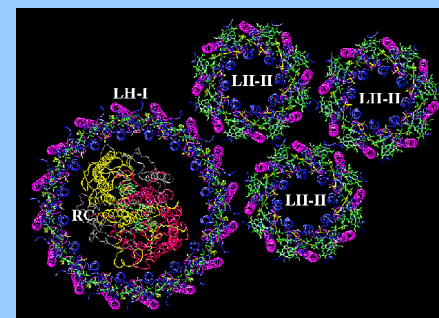
szybki i wydajny przekaz energii między karotenoidami a chlorofilem
fluorescencja związana z pierścieniem B850

T. Polivka and V. Sundström, (2004) Chem. Rev. **104**, 2021

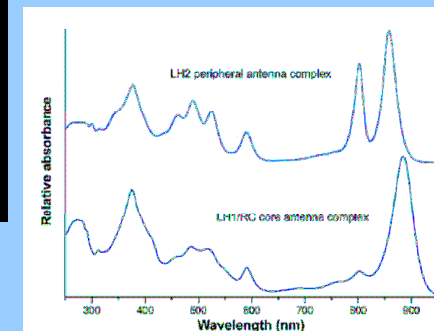
SL 2008/2009

Absorpcja i przekaz energii

kaskadowy przekaz energii między antenami LH2, LH1 i centrum reakcji

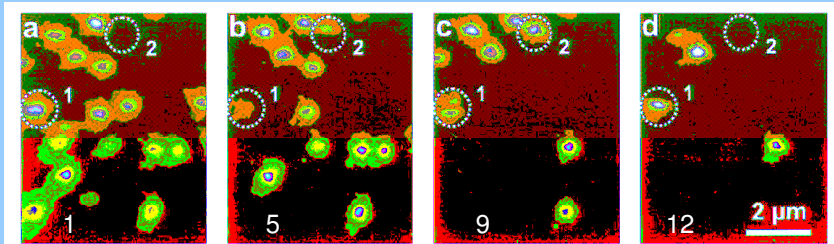

SL 2008/2009

Pierwsze wyniki

mikroskopia konfokalna unieruchomionych kompleksów LH2
 energia pobudzenia – 800 nm
 rozdzielczość przestrzenna – 700 nm
 rozdzielczość czasowa ~ 100 ps

Bopp, M. A., Jia, Y., Li, L., Cogdell, R. J. & Hochstrasser, R. M. (1997) Proc. Natl. Acad. Sci. USA **94**, 10630–10635

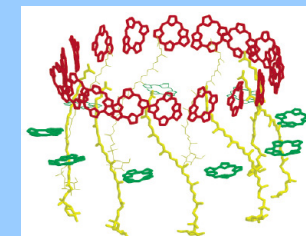
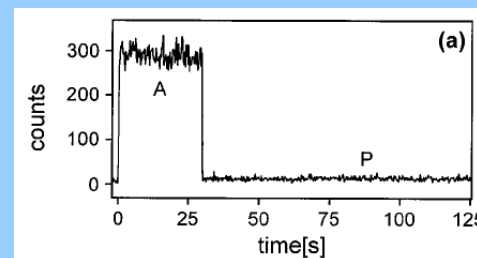
brak informacji spektralnej

SL 2008/2009

Pierwsze wyniki

gaszenie fluorescencji w jednym kroku
 – efekt silnego oddziaływania między molekułami tworzącymi pierścień B850

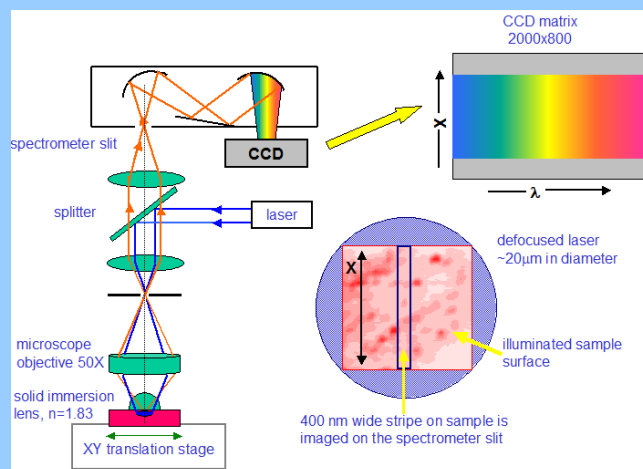
Bopp, M. A., Jia, Y., Li, L., Cogdell, R. J. & Hochstrasser, R. M. (1997) Proc. Natl. Acad. Sci. USA **94**, 10630–10635

SL 2008/2009

Mikroskop konfokalny

T~5K

SL 2008/2009

Mikroskop konfokalny

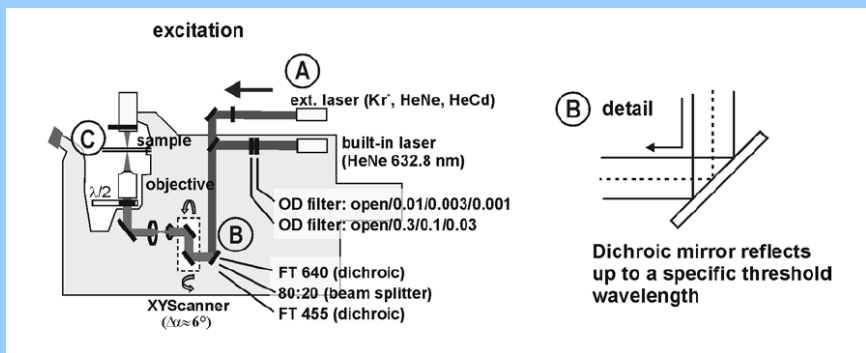
T=300K

SL 2008/2009

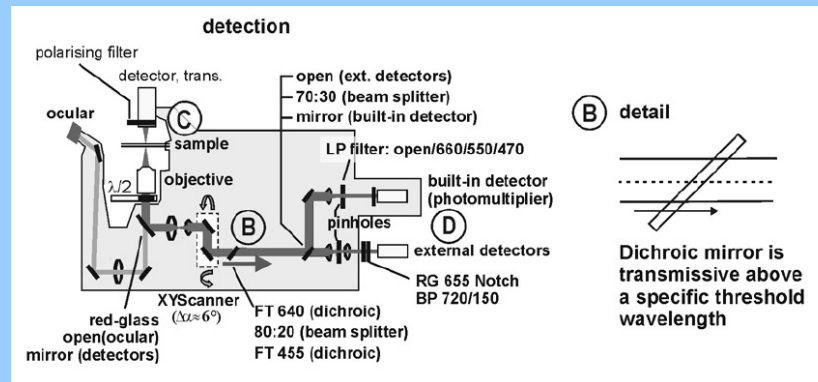
Droga wzbudzenia

SL 2008/2009

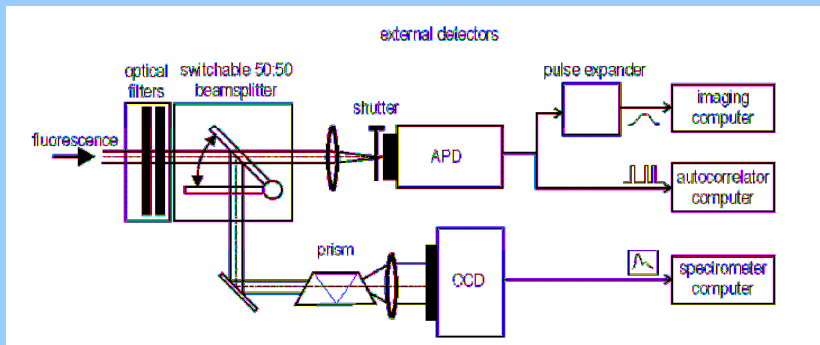
Droga detekcji

SL 2008/2009

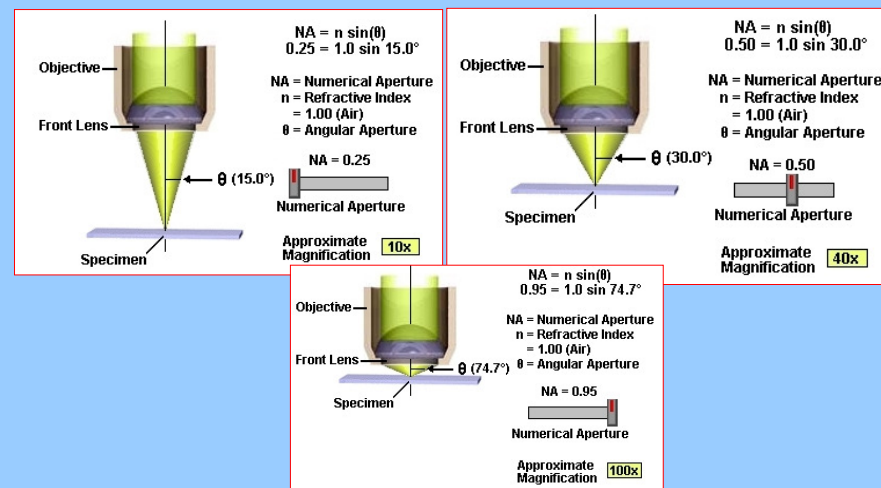
Detektory

SL 2008/2009

Apertura numeryczna

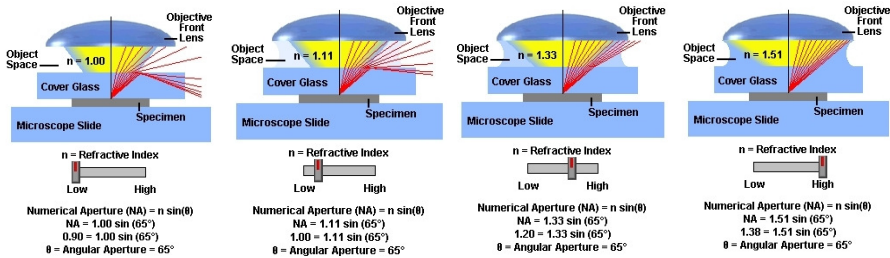

SL 2008/2009

Współczynnik załamania

SL 2008/2009

Fotodioda lawinowa

fotodioda lawinowa – avalanche photodiode
– jeden z najbardziej czułych fotodetektorów

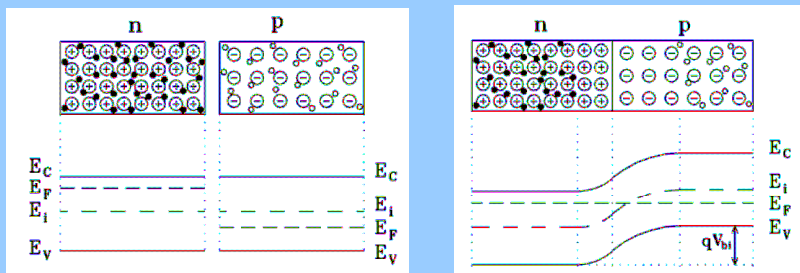

SL 2008/2009

Złącze p-n

złącze p-n powstaje przez połączenie dwóch półprzewodników, z których jeden jest domieszkowany na typ p a drugi na typ n domieszki mają charakter płytkich donorów i akceptorów co zapewnia podobną koncentrację elektronów i dziur przy granicy

SL 2008/2009

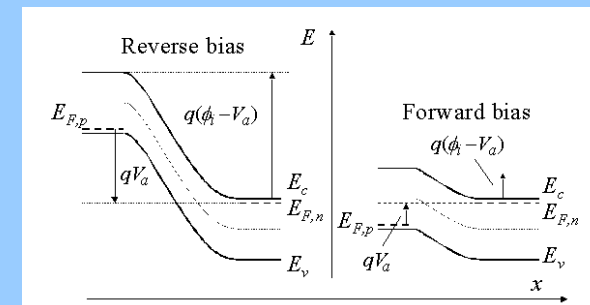

Złącze p-n

złącze p-n w warunkach zewnętrznej różnicy potencjałów

kierunek zaporowy

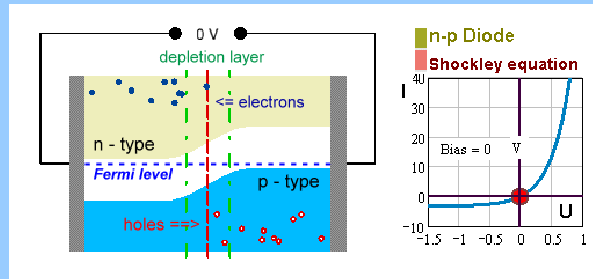
kierunek przewodzenia

SL 2008/2009

Animacja

http://www.mtmi.vu.lt/pfk/funkc_dariniai/diod/

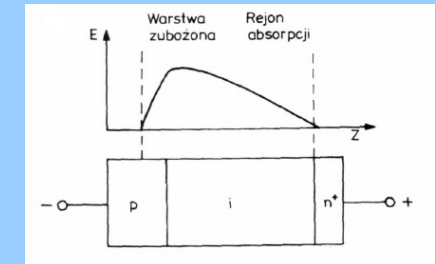
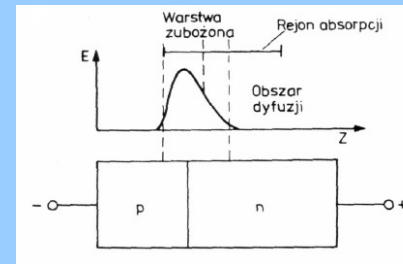
SL 2008/2009

Fotodioda p-n & p-i-n

fotodioda p-n

fotodioda p-i-n

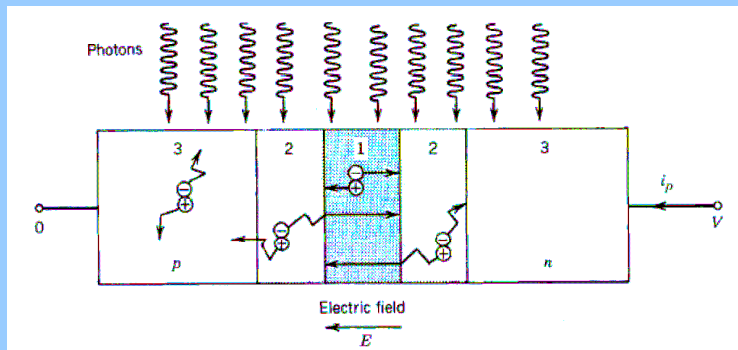
napięcie w kierunku zaporowym, około 30 V
 prąd ciemny ~ 10 nA
 czas odpowiedzi ~ 200 ns (p-n), ~ 5 ns (p-i-n)
brak wzmocnienia

SL 2008/2009

Fotodioda

fotodioda pn, polaryzacja w kierunku zaporowym

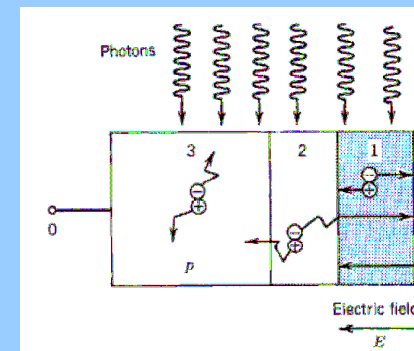
pary elektron-dziura tworzone w trzech regionach

SL 2008/2009

Generacja nośników

region 3

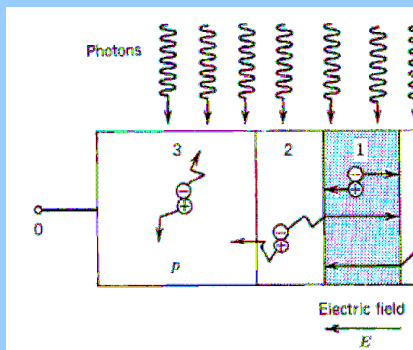
pary elektron-dziura tworzone w obszarze neutralnym
 bez pola elektrycznego – tylko dyfuzja
 rekombinacja spontaniczna
 zerowy wkład do mierzonego prądu w obwodzie

SL 2008/2009

Generacja nośników

region 2

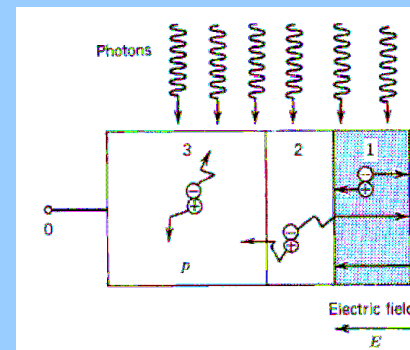
pary elektron-dziura tworzone w pobliżu obszaru zubożonego dzięki dyfuzji nośnik może trafić do obszaru zubożonego wkład do mierzonego prądu w obwodzie dają elektrony z obszaru p i dziury z obszaru n

SL 2008/2009

Generacja nośników

region 1

pary elektron-dziura tworzone w obszarze zubożonym silne pole elektryczne – separacja nośników
brak rekombinacji spontanicznej
prąd w kierunku zaporowym

SL 2008/2009

Fotodiody p-i-n

typowe diody p-i-n i ich charakterystyki

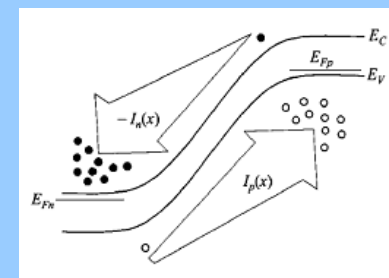
Parameter	Symbol	Unit	Si	Ge	InGaAs
Wavelength	λ	μm	0.4–1.1	0.8–1.8	1.0–1.7
Responsivity	R	A/W	0.4–0.6	0.5–0.7	0.6–0.9
Quantum efficiency	η	%	75–90	50–55	60–70
Dark current	I_d	nA	1–10	50–500	1–20
Rise time	T_r	ns	0.5–1	0.1–0.5	0.02–0.5
Bandwidth	Δf	GHz	0.3–0.6	0.5–3	1–10
Bias voltage	V_b	V	50–100	6–10	5–6

SL 2008/2009

Jonizacja

jonizacja – w przypadku gdy pole elektryczne przekroczy określoną wartość, większą niż przerwa energetyczna, nośniki uzyskują energię, która jest wystarczająco duża by wygenerować parę elektron - dziura

SL 2008/2009

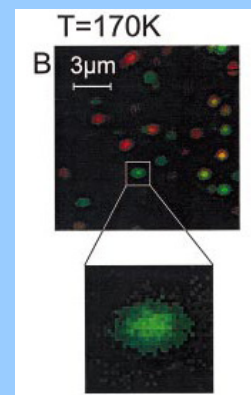
Typowe APD

Parameter	Symbol	Unit	Si	Ge	InGaAs
Wavelength	λ	μm	0.4–1.1	0.8–1.8	1.0–1.7
Responsivity	R_{APD}	A/W	80–130	3–30	5–20
APD gain	M	—	100–500	50–200	10–40
k -factor	k_A	—	0.02–0.05	0.7–1.0	0.5–0.7
Dark current	I_d	nA	0.1–1	50–500	1–5
Rise time	T_r	ns	0.1–2	0.5–0.8	0.1–0.5
Bandwidth	Δf	GHz	0.2–1	0.4–0.7	1–10
Bias voltage	V_b	V	200–250	20–40	20–30

SL 2008/2009

Eksperymenty w $T < 300\text{K}$

mikroskopia i spektroskopia konfokalna
unieruchomionych kompleksów LH2
energia pobudzenia – 800 nm

pomiar zależności polaryzacyjnych: przy
pobudzeniu pierścienia BChl o wyższej
energii, emisja molekuł z pierścienia B850
nie zależy od polaryzacji pobudzenia

radykałna poprawa fotostabilności
kompleksu LH2 w niskiej temperaturze

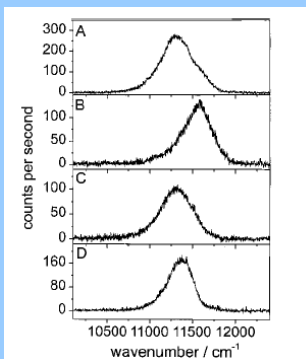
Tietz, C., Cheklov, O., Drabentstet, A., Schuster, J. &
Wrachtrup, J. (1999) J. Phys. Chem. B **103**, 6328–6333

SL 2008/2009

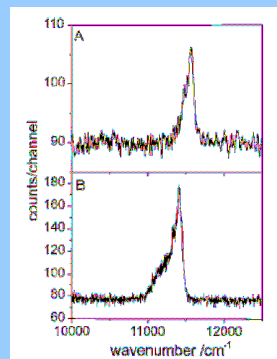

Fluorescencja

T=200 K

T=19 K & T=9.5 K

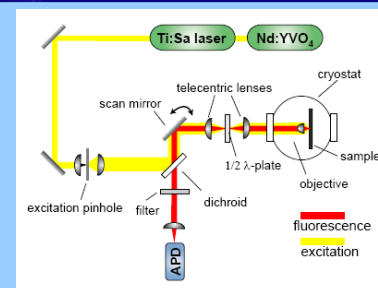

z powodu silnego oddziaływania ekscytonowego
brak jest wąskiej linii zero-fononowej

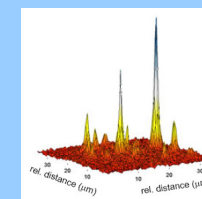
SL 2008/2009

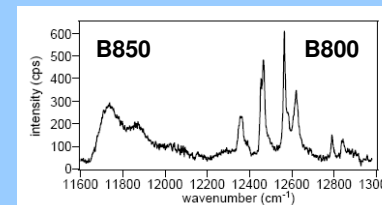
Widmo wzbudzenia

emisja pojedynczych
kompleksów LH2

widmo wzbudzenia

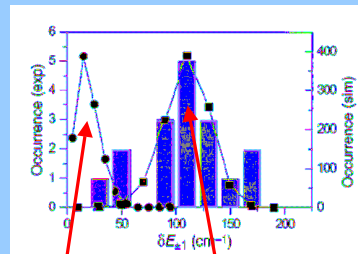
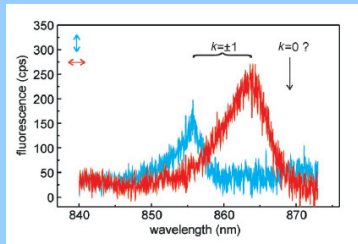
van Oijen, A. M., Ketelaars, M., Kohler, J., Aartsma, T.
J. & Schmidt, J. (1999). Science **285**, 400–402.

SL 2008/2009

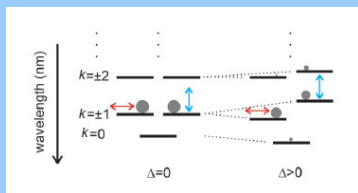

Symetria kompleksu LH2

rozszczenie poziomów ekscytonowych

nieporządek   nieporządek + asymetria

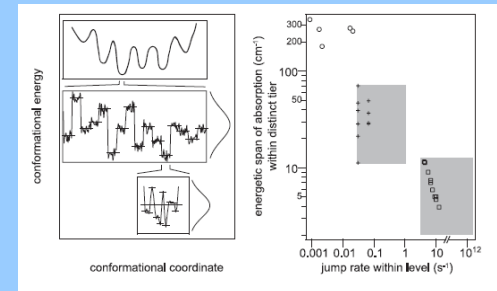
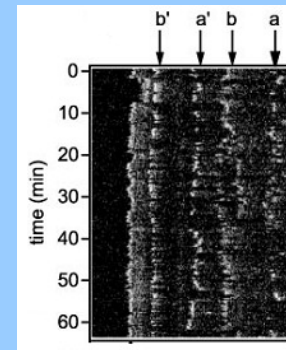
van Oijen, A. M., Ketelaars, M., Kohler, J., Aartsma, T. J. & Schmidt, J. (1999) *Science* **285**, 400–402.

SL 2008/2009

Dynamika konformacyjna

pojedynczy kompleks LH2, pasmo B800

hierarchiczny model krajobrazu energetycznego białka tworzącego kompleks LH2

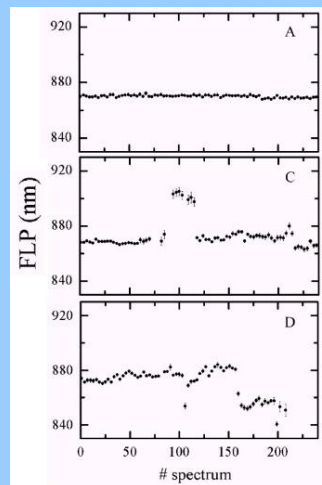
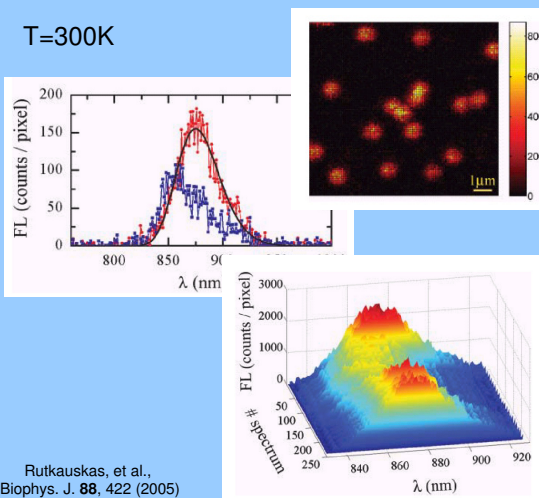
Hofmann, C., Aartsma, T.J. Michel, H., and Kohler, J. (2003) *Proc. Natl. Acad. Sci.* **100**, 15534–15538

SL 2008/2009

Dynamika konformacyjna

T=300K

Rutkauskas, et al., *Biophys. J.* **88**, 422 (2005)

SL 2008/2009

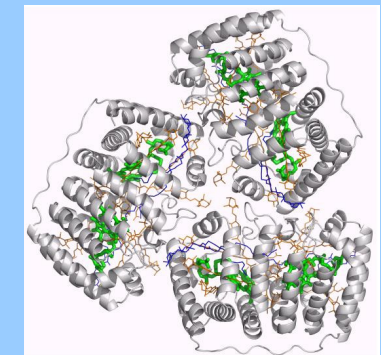
Perydynina-chlorofil-białko

Amphidinium carterae

struktura (krystalografia promieni X)

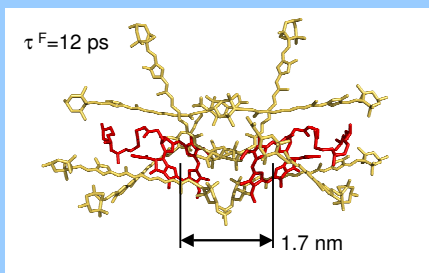
E. Hofmann et al., *Science* (1996)

SL 2008/2009

Perydynina-chlorofil-białko

monomer PCP

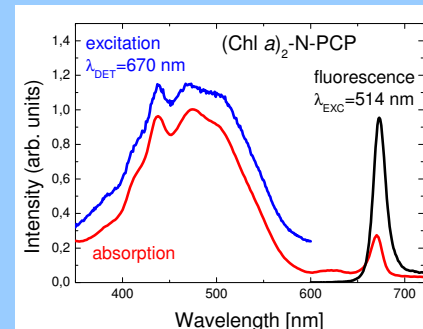

Chl:Per - 1:4
 dominująca absorpcja - karotenoidy
 słabe oddziaływanie między Chl

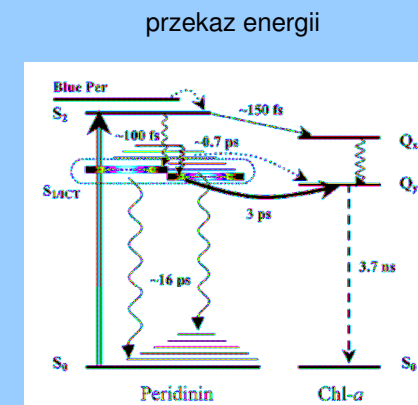
SL 2008/2009

PCP – własności optyczne

wydajność kwantowa ~30%
 długość fali emisji ~ 673 nm
 absorpcja w zakresie 400-550 nm

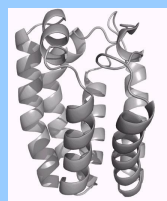

D. Zigmantas *et al.* PNAS (2002)

SL 2008/2009

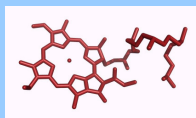

Rekonstrukcja Chl a

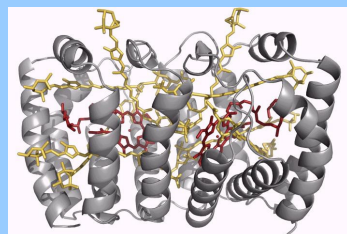
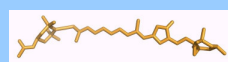
1 Chl a

+

+

4 Per

(Chl a)₂-N-PCP

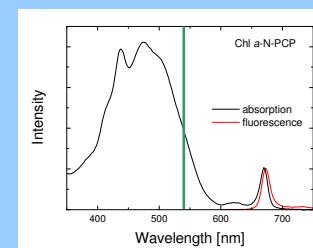
T. Brotsudarmo, SM, *et al.*,
 FEBS Lett. **580** (2006) 5257

SL 2008/2009

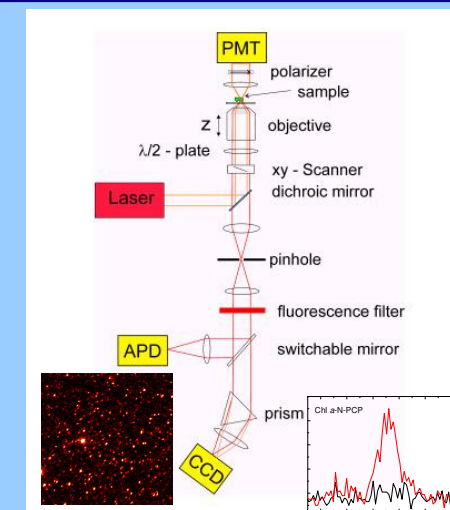

Metoda badawcza

mikroskop konfokalny LSM 410
 obiektyw immersyjny NA = 1.3
 rozmiar obrazu 30 μ m x 30 μ m
 moc lasera I = 32 μ W
 plamka lasera ~ 300 nm
 energia lasera 532 nm, 632 nm

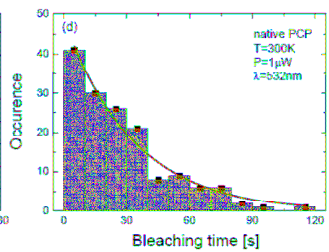
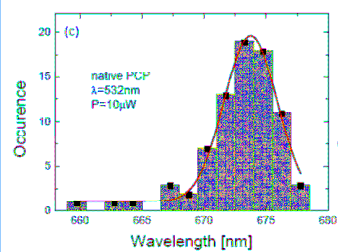
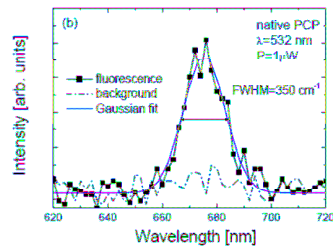
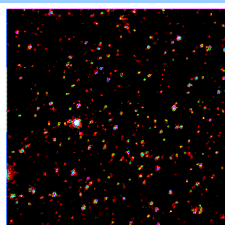
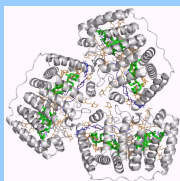
S. Wörmke, SM, *et al.*, APL **90** (2007) 193901

SL 2008/2009

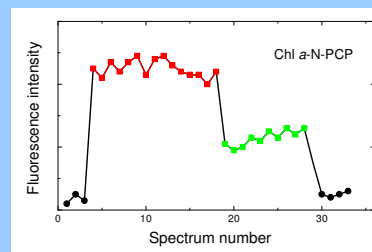
Podstawowe własności

SL 2008/2009

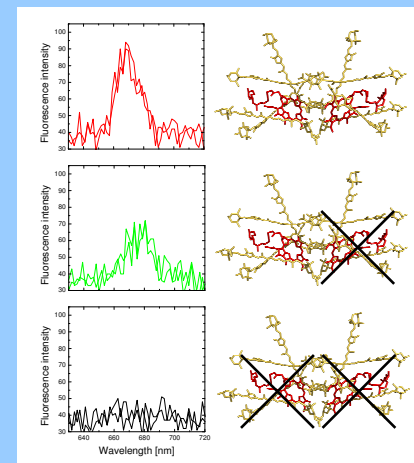

Oddziaływanie Chl-Chl

dwustopniowy zanik intensywności świecenia – słabe oddziaływanie

niezależny pomiar fluorescencji z obu Chl w monomerze

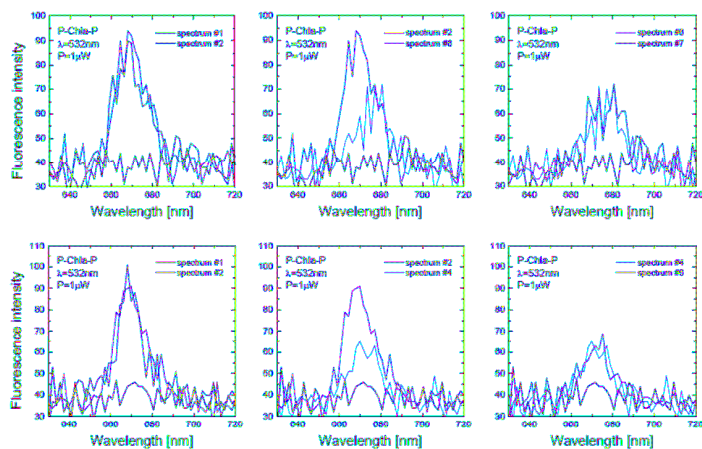

S. Wörmke, SM, et al., BBA - Bioenergetics 1767 (2007) 956

SL 2008/2009

Oddziaływanie Chl-Chl

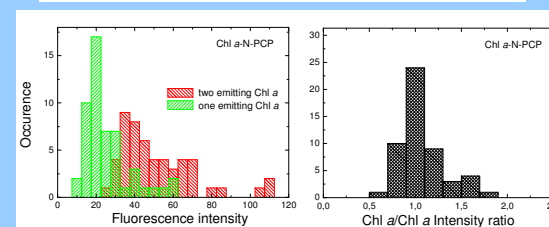
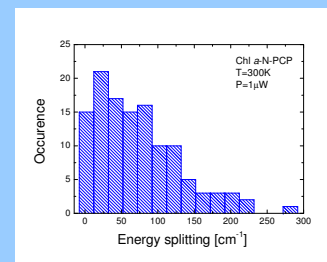
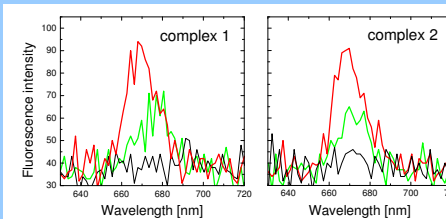

SL 2008/2009

Oddziaływanie Chl-Chl

Chls in a monomer are rarely isoenergetic

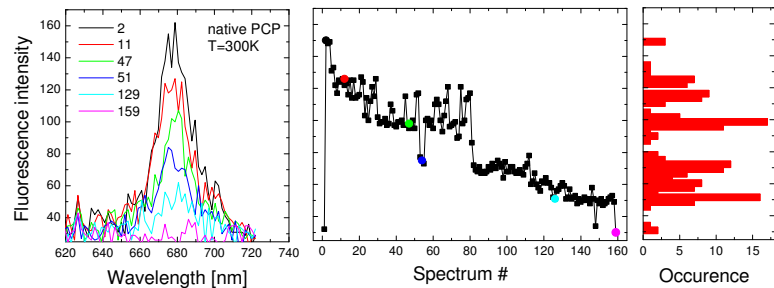
Chls contribute equally to the fluorescence intensity

SL 2008/2009

Oddziaływanie Chl-Chl

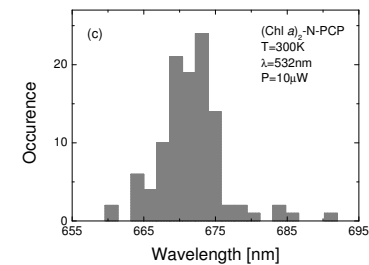
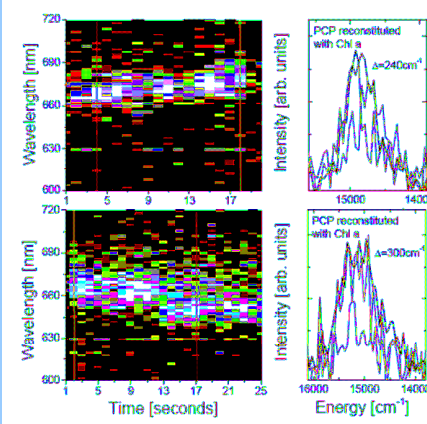

native complexes that contain six Chl a molecules feature multiple intensity steps

SL 2008/2009

Dynamika białka

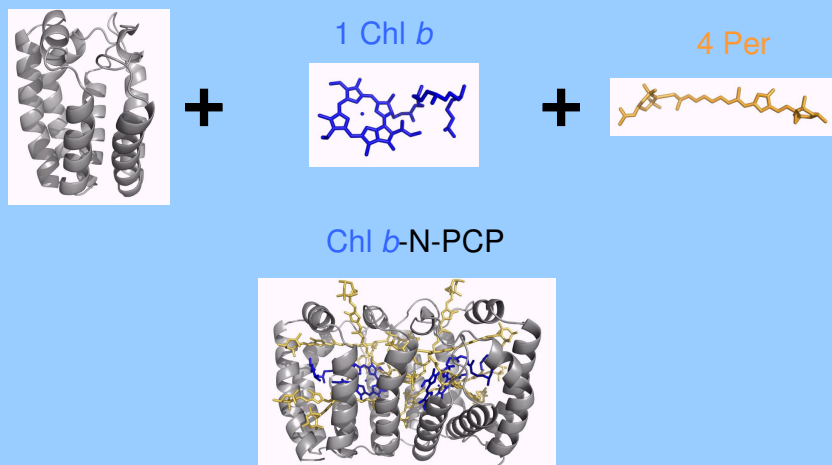
wzrost szerokości rozkładu energii fluorescencji PCP

S. Wörmke, SM, *et al.*, APL 90 (2007) 193901

SL 2008/2009

Układy z innymi chlorofilami

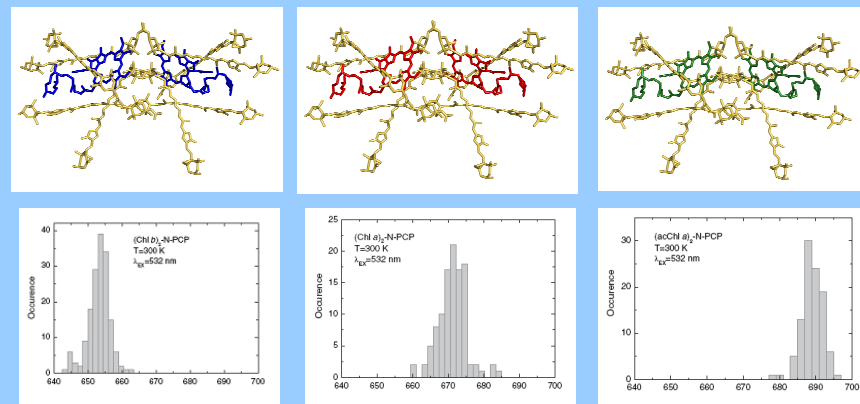

T.H.P. Brotsudarmo, SM, *et al.*, Photosynth. Res. 95 (2008) 247

SL 2008/2009

Pojedyncze kompleksy

S. Wörmke, SM, *et al.*, J. Fluor. 18 (2008) 611

SL 2008/2009